

1
2.
3
4.
5
6

1757.

1. Albr. Eckher, Franc. Suedern: De iure imperio.
2. Bauer, Franc. Gropius, fac. jur. procancelarius:
Programma, quo summus in utroque iure honores
Iohann. Frederico Loefflero - . . . tribuendo
indicit -
3. Baehnius, Jo. Gollub: De commercio iurum
apud Germanos in hiis. Comestulis, et aliis
artibus praemissa.
4. Baehnius, Jo. Gollub: De principe exemplis
Imperatorum regumque Romano-Germanicorum
informando. Vrbis . . . in auspiciis profes-
sori numeris pronunciata.
5. Gutschmid, Christ. Gottschy: De iuribus mercatorum
in exigendis unius et nota
6. Herwinus, Gropius, fac. phil. procancelarius:
longitudinem Lyrae ex eclipticis lunariis
definire studet. simulque ad capiendo summus
in philosophia honores instruat.

1757.

7. Hommelius, Carolus Ferdinandus: Pro sanctorum jure
contra aequitatis defensores.
8. Hommelius, Ferdinandus Augustus: Septuagenarius
absens factus, quando mortuus presumatur?
9. Loefflerus, Johannes Fredericus: De mortis causa
captorum.
10. Nylsius, Ferdinandus Henricus: De genuinis juris
Germanici universalis hodieque privati civilis con-
ceptis medicisque illud in Notem in ordinem
redigendis.
11. Platner, Fredericus: De legibus Romanorum cum hincis
12. Richterius, Fr. Tobias: Selectiora juris principia 18.
13. Richterius, Fr. Tobias: Selectiora juris principia 2
- 17.
14. Richterius, Fr. Tobias: De contractu rato manente,
paena licet conventionalis inde sit soluta.

1757.

15. Richterius, Jo. Tobias: De obligatione imperfecta
ex honestate, juris civilis auctoritate perfecta.
16. Richterius, Jo. Tobias: De matrimonio Indaeorum
in Germania tum inter se tum si alter conjux
ad sacra Christianorum transiit
17. Rivinus, Johann Florens l. b. s. p. d.: Programm,
quo ad Disputationes publicas invitatur.
18. Rivinus, Johann Florens, fac. jur. procurator Marsus:
Programm, quo solennia Doctoralia Joh. Danielis
Henselayers . . . in Dei T
19. Sammet, Johann Gulpius: Exercitatio academica
exhibens varia juris civis capita
20. Siegel, Jo. Gulielm: Dissertatio juridica,
selecta juris Rigenisum Cantabrigiae
capita explicata, atque observationibus
illustrata exhibens.

1757.

21. Wilke, Jan. Georgius Zbrecht: De Theodorico
juniore sive Ticemanno., Landgravio Thuringiae
Orientalis et Lusitiae Marchione.
22. Winckler, Conradus Godofredus: Discrimen inter
litis contestativam jure veteri ac modernae,
et utriusque effectus.
23. Zeller, Fridericus Gualterus: De potestate
disponendi ultima voluntate, circa gerenda
in praesentia d'icum fisci.

38.

1757, 12.

DISPV TATIO IVRIDICA
DECIMA OCTAVA
SELECTIORA IVRIS
PRINCIPIA

AD
ORDINEM DIGESTORVM EXPOSITA
LIBRI XII. SPECIMEN II. CONTINENS

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
INDVLTV
PRAESIDE

IO. TOBIA RICHTERO
PHIL. ET I. V. D. NEC NON PROF. PVBL.

AD DIEM IV. NOVEMBR. A. C. N. MDCCLI.

H. L. Q. C.

PVBLICE VENTILANDAM PROPONIT

M. CAROLVS HEINRICVS BOEHN,
VRAT. SIL.

L I P S I A E
LITTERIS LANGENHEMIIIS.

DISPUTATIO IURIS
DECIMA OCTAVA
SELECTIORA IURIS
PRINCIPIA

AD
ORDINEM DECISIONUM PROPOSITARUM
LIBRI XII SPECIMEN COMPTINENS
ILLUSTRIUM IURIS ORDINIS

INDITV
P R A E S I D E
IO. TORIA RICHTERO
HALL ET V. D. REC. NON. ERRE. PVEE

AD DIEM IV. NOVEMBER. A. G. M. ANNO
MEDICAE VERTICANDAM PROPOSITI
H. CAROLVS HEINRICVS BOHN

LEIPZIG
LIT. ER. H. SCHNEIDER

V I R O
MAGNIFICO, EXCELLENTISSIMO IURIVM
CONSULTISSIMO AMPLISSIMO

DOMINO
IOANNI GOTTLIEB
SIEGELIO

I. V. D.

IUR. FEVD. PROF. PVBL. ORD. ACADEM.
SYND. CVR. SVPR. PROVINC. NEC NON
CONSISTOR. LIPS. ADVOCATO

CELEBERRIMO
PATRONO AC PRAECEPTORI SVO
OMNI HONORIS ATQVE OBSEQVII
CVLTV PROSEQVENDO

HANC
DISSERTATIONEM
IN ANIMI GRATISSIMI SIGNVM
SINGVLARIVM BENEFICIORVM
HAUD IMMEMOR
PIA AC DEVOTA MENTE
ADIECTO OMNIS FELICITATIS SALVTISQVE
VOTO

D. D. D.
SEQVE IPSIVS FAVORI ET PATROCINIO
IN POSTERVM QVOQVE DE MELIORI
COMMENDAT

CAROLVS HEINRICVS BOEHN M.

Q. D. E. V.

SELECTIONVM IVRIS
PRINCIPIORVM

AD DIGESTORVM

LIBRVM XII. SPECIMEN II.

I.

Principia iurisiurandi primaria ex iure diuino, potissimum naturali, petenda sunt, quia cuius iuranti cum Deo res est. Illa vero paucis ita tradi posse videntur: Quoties veritatis professio laesionem impedit, toties dicenda est veritas, quia nemo, nec vlla ratione laedendus est, adeoque nec per falsiloquium. Qui vera loquitur, signa exhibet, ex quibus cogitata loquentis intelligi possunt; hinc toties, quoties ab aliquo vera cognoscere nostra interest

A 3

signa

signa sunt exhibenda, quibus quis vera se dixisse declarat. Ad haec signa merito etiam pertinent voces, quas eo respectu, quo quis animum dicendi veritatem profitetur, DD. contestationes appellant. Ex his, ipsa facile patet iurisiurandi definitio, quod sit *Contestatio, qua quis, nisi vera dicat, ad vindictam diuinam prouocat.*

II.

Vbicunque nulla laesio metuenda est, aut ubi quis eo, quod verum dicat, contra Leges agit, laeditque alterum, ibi vis iurisiurandi nulla, sed a iurante potius in Deum peccatum est. Neque iusiurandum nouam obligationem producit, sed perfectissimam iam supponit eamque confirmat. Quilibet enim ad eiusmodi contestationem ideo est obstrictus, ne quis laedatur aut Leges violentur. Hinc facillimum est iudicatu, quid valeat illud Iuris Canonici caput: ^{a)} omne iusiurandum, quod salua salute aeterna seruari potest, seruandum est.

a) C. 28. X. de iureiurand.

III.

Qui dolo alterius persuasus aut vi metuque coactus iurauit, relaxatione non indigere, sed iusiurandum utroque casu in se nullum esse
multi

multi DD. affirmant. ^{a)} At vero rectius distinguendum est, vtrum perfecta quaedam, an vero nulla iurantis obligatio praecesserit. Postremo casu lubens quidem propositae communi opinioni accedo, quia tum iure nullius interfuit, eum qui non obligatus erat, veritatem profiteri; sed casu priori, vbi quis perfecte obligatus erat, aut obligationem, interueniente relaxatione, remittendam esse, aut eum, qui etiam dolo inductus vel vi compulsus iuravit, teneri, firmiter assero. Quamuis enim dolum et metum iustum tanquam media exigendi iusiurandum illicita ipse penitus reprobem: non tamen video, quomodo alterius illicitus exigendi modus meam obligationem tollat. ^{b)} Ita quidem dolo vel metu alterius iurans, quatenus eo actu demum ad alicuius rei promissionem allicitur, non tenetur, quia nec antea quicquam debebat: ast qui dicto modo de eo, quod antea valide promiserat, iurat, is aut relaxandus erit, aut ob iusiurandum tenebitur, quia validam praecedentem obligationem tantum confirmavit et obligatus mansisset, etsi non iurasset.

a) De dolo exigentis conf. SICHARD. ad Auth. Sacramenta Puberum. C. si aduers. vendit. n. 41. CARPZ. P. II. Const. 35. def. 2. et LAVTERBACH Colleg. Pandect. L. XII. Tit. 2. §. 31. ob L. vlt. ff. qui satisd. cogant. et L. vlt. pr. ff. ad municipal.

8 SELECTIORA IVRIS PRINCIPIA

De metu illato vid. STRYK. VI. Mod. Lib. XII. Tit. 2.
§. 20.

- b) Intuitu iuramenti metu extorti nobiscum consentit
LAVTERBACH. alleg. loc. §. 29.
Obst. L. 13. ff. quod met. causa.
Dissent. laudati DD. all. loc.

IV.

Etiam per procuratorem iurari potest, ita
vt mandans perinde ac si ipse iurasset, tenea-
tur. Nam ex iure naturali certum est, aliquem
alicuius facti causam moralem esse posse, etsi id,
quod factum est, ipse non fecerit, cum et hoc
nobis imputari possit, quod per alios fieri cu-
raimus. Idque ius civile non minus probat,
ex quo manifestum est, eum, qui per alium
quid fecit, id ipsum fecisse videri. ^{a)} Deinde
pacisci et iurare vnus est efficaciae; ^{b)} cum
autem pacisci per alium liceat, pariter per
alium iurare non potest non licere. ^{c)} Vbi
vero vel Legibus vel consuetudine aliud in-
troducitur, ibi non est, quod multum dispute-
mus; ita in purgatorio iureiurando procura-
torem non admitti ex vsu forensi constat.

a) arg. L. 50. ff. de procurator. add. L. 1. pr. eod.

b) arg. L. 2. ff. de iureiur.

c) vid. L. 9. §. 6. ff. de iureiur. et C. ult. de iureiur. in sto.
Dissent. IVST. OLDEKOP in diss. de iureiurando in
alterius animam; qui per procuratorem iurare irre-
ligiosum, iure Gentium inauditum iureque civili
prohibitum esse affirmat.

AD DIGEST. LIB. XII. SPECIM. II. 9

CARPZOV. P. I. Const. 12. def. 39. n. 6. 7. 8. consultus esse suadet, si in propria persona iuretur, in quo me quidem haud penitus habet dissentientem.

V.

Periurium est abusus nominis diuini iureiurando contra veritatem dolo admissus. ^{a)} Jurans enim ad vindictam diuinam, sub falsiloquii conditione, prouocat; hinc in Deum eructat, eiusque sanctissimo nomine abutitur, qui se verum dixisse ore professus, nihilominus falso iurauit, adeoque periurus poenaeque dignus est. Quae periurii definitio ex Ordinatione Criminali ^{b)} vberius patet, vbi periurium ein falscher Eyd, item das Falschschwören, periurus autem einer der fälschlich geschworen hat, nec non ein Falschschwörer appellatur. Ex his merito inferitur periurium ibi tantum committi, vbi ad vindictam diuinam vere prouocatum est.

a) arg. L. 26. pr. ff. de iureiur. ibi: *sciens fallere non videatur.*

b) Ord. Crimin. art. 107.

Conf. B. RECHENBERGII *diff. de mendacio et in specie eo, quod in foro humano punitur; et Ill. GODOFRED. LVDOV. MENCKEN. diff. de causa ob praestitum iuramentum iudiciale decisa, probato periurio, redintegrandi §. 4.*

In voluntario extraiudiciali sic dicto iuramento de poena periurii commiffi vix quaeri potest; illud enim indolem iurisiurandi ne quidem continet, cum impune recusari, neque inuito referri possit. ^{a)} Accedit quod in formula conuenta praestari soleat, veluti per barbam et quae sunt reliqua: vtrum vero is, qui per barbam aliquid contra veritatem confirmavit, nomine diuino sit abusus, merito dubitamus. Neque nocet, quod Imperator IVSTINIANVS ^{b)} statuatur, actionem ex hoc iurando dari, *per quam non illud quaeritur, an ei pecunia debeat, sed an iurauerit*; nam hoc iusiurandum ad conventionum genus magis pertinet et vox: *iurauerit*, hoc loco improprie, quod natura rei docet, accipitur. Deinde ipsa haec imperatoris constitutio nostram sententiam probat, cum ex illa haud quaeratur, an pecunia vere debeat, quod dictum non fuisset, si de periurio mouenda esset quaestio, ^{c)} quandoquidem turpe lucrum nemini relinquendum. Attamen huic nostrae sententiae tum limites ponendi sunt, vbi partes de formula iuratoria, *so wahr mir Götthelfe*, conuenerunt.

a) L. 17.

- a) L. 17. pr. ff. de iureiurando.
- b) §. 11. l. de Actionib.
- c) conf. L. 1. C. de reb. credit

VII.

Iusiurandum iudiciale deferri etiam potest infami et de periurio suspecto. Etenim vterque ius suum amitteret, aliis probandi mediis destitutus, nisi iurisiurandi deferendi gauderet facultate. Adhaec si de facto rei proprio iurandum est, reus ipse tantum iurat, nec ideo metuendum, actorem de periurio suspectum peieraturum esse, si iusiurandum referatur, quia referre non licet: contra si forte relationi locus sit, factum tamen commune superponitur, quo casu reus ipse iurare potest, nec opus habet, ut illud referat actori.

Obstat. arg. L. 35. §. 1. ff. de iureiurando.
Dissent. CARPZOV. P. I. Conf. 14. def. 6.

VIII.

Iudiciale iusiurandum probato periurio retractari debet, quia periurium, tanquam factum dolosum, iurisiurando eiusque valori contrarium est, neque unquam illud cum hoc stare potest. Nam si iurisiurandi naturam in se spectes, a iurante dicenda est veritas; quo officio neglecto periurioque commisso, ut iuramentum nullum sit, necesse est, quia periur-

rus dolo veritatem celauit. Adhaec iusiurandum iudiciale conuentionem seu pactionem partium simul continet: a) pactiones vero dolo adulteratae vel nullitate corruunt, vel per actionem aut exceptionem doli mali infirmantur, b) vnde consequens est, vt illud iusiurandum non possit non etiam nullum esse. Denique hanc totam rem imperator IVSTINIANVS c) confecit, his verbis: *Cum quis legatum vel fideicommissum utpote sibi relictum exigeret, et testamento forte non apparente, pro eo sacramentum ei ab herede delatum esset, et is religionem suam praestasset, affirmans sibi legatum vel fideicommissum derelictum esse, et ex huiusmodi testamento id, quod petebat, consecutus esset; postea autem manifestum esset factum, nihil ei penitus fuisse derelictum etc. Nobis itaque melius visum est, repeti ab eo legatum vel fideicommissum, nullumque ex huiusmodi periurio lucrum ei accedere. Cuius Constitutionis verba vltima rationem Legis vniuersalem egregie commonstrant. Quae vero huic sanctioni refragari videtur constitutio ANTONINI d) rectius de iureiurando voluntario extraiudiciali, ob verba: *ex consensu vtriusque*, capienda est.*

a) L. 1. L. 25. L. 26. §. 2. L. 35. §. 1. ff. de iureiurand.

b) L. 1. §. 1. L. 7. pr. et §. 3. ff. de dolo mal.

c) L. vlt.

c) L. ult. C. de reb. cred. et iureiurand.

d) L. 1. C. de reb. cred. et iureiurand.

Ea de re legi meretur laudati MENCKENII diff. de
causa ob praestitum iuramentum iudiciale decisa, pro-
bato periurio, redintegranda.

Obst. L. 5. §. 2. L. 11. §. 3. ff. de iureiurand. L. 1. C.
de reb. cred.

Dissentiunt multi.

IX.

Mortuo iuraturō iusiurandum a defuncto
praestandum pro praestito haberi nequit. Et-
enim omne iuramentum supponit contestatio-
nem, qua quis verum se dixisse professus est. *)
Quotiescunque autem iuraturus, absque hac
contestatione vere exhibita, decessit: toties id
neque secutum est, neque fieri amplius potest,
sine quo tamen iusiurandum cogitari nequit;
Quis igitur id, quod factum non est, factum
tamen esse, adeoque iusiurandum nondum
praestitum, tamen praestitum esse, affirmabit?
Nec vlla ratio congrua deprehenditur, ex qua
id quidem firmiter colligi potest, cum ab eo,
quod fieri potuit ad id, quod factum est, nulla
iusta valeat conclusio. Male igitur distin-
guitur inter casum, quo defunctus ad iuran-
dum fuit paratus, atque inter eum, quo iuratu-
rus tergiuersatus est atque morte fuit praeuen-
tus. Vbi vero deferens vel iusiurandum de-
latum remisit, vel de calumnia iurare detracta-
uit,

14 SELECTIORA IVRIS PRINCIPIA

uit, quin delatum iusiurandum etiam nondum praestitum pro praestito habendum sit, nullus dubito, siue iuraturus adhuc sit in viuis siue mortuus. ^{b)})

- a) h. diff. pos. i. conf. MENOCH. de Praesumpt. Lib. V. praef. 5. Dissentiunt GALLIVS L. II. obf. 43. MYNSINGER Cent. I. obf. 13. BERLICH Part. I. Conclus. 55. n. 14. aliique.
b) L. 6. et L. 37. ff. de iureiur.

X.

Suppletorio iuriurando in causis matrimonialibus quoque locus est; nam in hoc litium genere non minus reipublicae interest, ut veritas eruatur atque lis finiatur. ^{a)}) Neque grauitas causae quam alii opponunt, neque matrimonii libertas, contra quam actor hoc modo iurare videtur, potest obesse; nam et graues causae aliquando finiendae sunt, et suppletorium, quod omnes fatentur, tunc demum obtinet, si maximae pro iuramento sunt coniecturae: libertas vero in se quidem seruanda est, ne quis inuitus in matrimonium deducatur; attamen is, contra quem de consensu in futuras nuptias sunt argumenta, inuitus appellari nequit.

- a) L. 3. C. de reb. cred. et iureiurand. Dissent. LAVTERBACH. Colleg. Pandectar. L. XII. Tit. 2. §. 77. ibiq. alleg. DD.

XI.

XI.

Qui iusiurandum defert, is VLPIANO ^{a)} docente, prior de calumnia debet iurare, si hoc exigatur: deinde sic ei iurabitur. Haec est regula, a qua tamen nonnullae personae excipiuntur, quibus ipso iure de calumnia iurare remissum est. ^{b)} Quas inter personas exceptas, vtrum patroni sint atque parentes? dudum orta et inter DD. agitata est quaestio. VLPIANVS ea in re parum sibi constans esse, dubieque ad illam quaestionem respondere videtur; ait enim: ^{c)} *hoc iusiurandum de calumnia neque patrono neque parentibus remittitur.* Alibi vero in contrarium de patrono statuit: ^{d)} *Sed et si ipse deferat iusiurandum libertae suae, de calumnia non debet iurare;* idque alio loco fusius adhuc defendit, quandoquidem de parentibus atque patronis confirmat: ^{e)} *eos nec deferentes iusiurandum de calumnia iurare,* addita ratione ^{f)} quia de calumnia patroni queri non debet libertus, et quia honor his personis habetur. Cum igitur, quid in hac Legum diuersitate valeat, valde dubium sit, de illarum Legum conciliatione merito cogitandum est. Qua in re alii quidem emendatione priuata, verborumque correctione, licet contra interpretis officium vten-

16 SELECT. IVRIS PRINCIPIA ETC.

vtendum suadent. ⁶⁾ Ego vero in hac re-
rum dubietate vel expressa Lege vel consuetu-
dine contraria opus esse arbitror, cum in
vtramque partem ex Iustiniano iure apud
nos recepto, disputari, et ex Legibus allatis
duae sententiae sibi aduersae defendi omnino
queant.

- a) L. 34. §. 4. L. 37. ff. de iureiurand.
- b) DONELL. Lib. XXIV. C. 21. Lit. D. VMMIVS Disp.
ad Process. Disp. 12. th. 8.
- c) L. 34. §. 4. ff. de iureiurand.
- d) L. 16. ff. eod.
- e) L. 7. §. 3. ff. de obsequ. parent. et patron.
- f) all. L. §. 4.
- g) BRVNEM. ad L. 9. C. de reb. credit. n. 9.

ULB Halle
005 361 842

3

WIP

38.

1759, 12.

DISPUTATIO IURIDICA
DECIMA OCTAVA

SELECTIONA IURIS
PRINCIPIA

A D

ORDINEM DIGESTORVM EXPOSITA
LIBRI XII. SPECIMEN II. CONTINENS

Q V A M

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS

INDVLTV

P R A E S I D E

IO. TOBIA RICHTERO

PHIL. ET I. V. D. NEC NON PROF. PVBL.

AD DIEM IV. NOVEMBR. A. C. N. MDCCLI.

H. L. Q. C.

PVBLICE VENTILANDAM PROPONIT

M. CAROLVS HEINRICVS BOEHN,

VRAT. SIL.

L I P S I A E

LITTERIS LANGENHEMIS.

